

Vanderbiltov ekološki protokol podudaranja u rutinama – verzija za grupu/razred

Vanderbilt Ecological Congruence of Teaching Opportunities in Routines (VECTOR) – Classroom version

Amy M. Casey, Peggy J. Freund & R. A. McWilliam

2004

Racionala

Ekološka podudarnost je mjera podudaranja između osiguravanja određene vrste podrške i potrebe za tom podrškom. Pretpostavlja se da pri procjenu usklađenosti između djeteta i njegove okoline, u obzir moraju biti uzete Mogućnosti dostupne u okolini, kao i učestalost Iskorištenih Prilika od strane djeteta. Mogućnosti mogu biti ponuđene kroz fizičku okolinu ili ih pruža odrasla osoba. Nepodudaranje se događa onda kada dijete ne dobiva dovoljnu podršku za Iskorištavanje Prilika koje okolina ili odrasli omogućava ili kada je broj Mogućnosti premali. Nepodudaranje između ponuđenih Mogućnosti i Iskorištenih Prilika će se smanjiti promjenom u okolini, promjenom očekivanja prema djetetu ili samoj aktivnosti ili intervencijom koja će uključivati poučavanje djeteta novim vještinama. VECTOR je osmišljen za procjenu ekološkog podudaranja na u razvojna područja: uključenost, samostalnost i interakcija s vršnjacima.

Sudionici i okruženje

Opservacijski protokol VECTOR je osmišljen za primjenu u grupi, vrtiću ili razredu, za djecu od 18 mjeseci pa do školske dobi. VECTOR nema predodređeno vrijeme ili raspored popunjavanja. Moguće ga je primijeniti:

1. Periodično, kako bi se promatrala potreba za promjenom u okolini ili kod postupaka odraslih.
2. Kako bi se pratio djetetov napredak.
3. Kada se jave dodatne određene promjene u djetetovu ponašanju.

Popunjavanje protokola

1. Opservacija djeteta najmanje 10 minuta tijekom odabranih rutina u grupi.
2. Za svaku od 10 rutina, ocijeni se 9 čestica koje se odnose na okolinu, postupke odraslih i djetetovu izvedbu.
  - a. Za okolinu i postupke odraslih, ocjenjuje se učestalost Mogućnosti skalom od 1 (rijetko) do 5 (vrlo često).
  - b. Za procjenu djetetove izvedbe koristi se ista skala i procjenjuje se koliko često dijete Iskorištava Prilike.

Bodovanje

1. Zbrojiti bodove za Mogućnosti i podijeliti s 6. Unijeti rezultat u kućicu na dnu.
2. Zbrojiti bodove za Iskorištene Prilike i podijeliti s 3. Unijeti rezultat u kućicu na dnu.
3. Zbrojiti bodove za Mogućnosti (okolina i postupci odraslih) za sve rutine, podijeliti s 10 ili s brojem izabranih rutina ako nije uzeto svih 10. Upisati rezultat u zadnji desni stupac.
4. Zbrojiti bodove za Iskorištene Prilike za sve rutine, podijeliti s 10 ili s brojem izabranih rutina ako nije uzeto svih 10. Upisati rezultat u zadnji desni stupac.
5. Analizirati rezultate prema navedenim uputama.
6. Uvesti promjene i promatrati napredak.

Analiza

1. Odrediti opću kvalitetu podudarnosti između djeteta i njegove okoline kroz rutine u danu

Usporediti rezultate Mogućnosti i Iskorištenih prilika za svaku rutinu na dnu tablice. Ako su rezultati konzistentno visoki i ako su rezultati za Mogućnosti i Iskorištene prilike slični, podudarnost je dobra. Ako su rezultati za Mogućnosti i Iskorištene prilike niski i međusobno različiti, podudarnost nije doba i potrebna je daljnja analiza (vidi ispod).

2. Odrediti podudarnost između okoline i djeteta u određenoj rutini.

Usporediti rezultate za Mogućnosti i Iskorištene Prilike za svaku rutinu na dnu tablice. Ako su rezultati i za Mogućnosti i za Iskorištene Prilike niski, potrebno je analizirati rutinu i vidjeti gdje su promjene potrebne (u fizičkoj okolini, u postupcima odraslih, ili su potrebne intervencije u oba područja). Pregledati rezultate u sva tri područja funkcioniranja (uključenost, samostalnost i interakcija s vršnjacima) i odrediti gdje su potrebne promjene.

3. Odrediti koristi li dijete ili ne sve ponuđene prilike iz fizičke okoline i postupaka odraslih.

Usporediti rezultate za Mogućnosti i Iskorištene Prilike za svaku rutinu na dnu tablice. Ako su rezultati za Iskorištene prilike niski, a za Mogućnosti značajno visoki, znači da dijete ne koristi sve ponuđene prilike. Ova razlika može biti uzrokovana djetetovim slabijim vještinama ili nepoželjnim ponašanjima.

U ovom slučaju može pomoći detaljno analiziranje djetetovih bodova kroz rutine u odnosu na djetetovu uključenost, samostalnost i interakciju s vršnjacima.

4. Odrediti i pratiti djetetovu uključenost, samostalnost i interakciju s vršnjacima kroz rutine u danu.

Promotriti djetetove ukupne bodove (stupac desno, druga stranica) za uključenost, samostalnost i interakciju s vršnjacima. Ako su rezultati niži od očekivanih, potrebno je analizirati djetetove rezultate kroz rutine i odrediti djetetove potrebe, jake strane i interese.

Napomena: U nekim slučajevima moguće je dobiti da su djetetovi rezultati Iskorištenih prilika veći nego rezultati koji odražavaju Mogućnosti. U tom slučaju nisu potrebne veće promjene u okolini, iako bi obogaćena okolina, s primjerenijim zahtjevima dodatno potaknula djetetovo učenje.

